

*Profesor Barbarze Skardze
z okazji osiemdziesiątych urodzin
— przyjaciele
uczniowie
współpracownicy*

Prof. Barbara Skarga urodziła się w 1919 r. w Warszawie. Studia rozpoczęła na Politechnice Warszawskiej. Zajmowały ją wtedy nauki ścisłe i praktyczne. Po roku zmieniła jednak i uczelnię, i kierunek zainteresowań. Zaczęła w Wilnie studiować filozofię. Uczyli jej wówczas między innymi Henryk Elzenberg i Tadeusz Czeżowski. Studia przerwała wojna. Skarga została łączniczką AK. W 1944 została aresztowana przez bolszewików. Dziewięć miesięcy spędziła w wileńskich więzieniach: najpierw przy ul. Ofiarnej, potem na Łukiszkach. Po wyroku znalazła się w Uchcie. Podczas jedenastu lat łagrów pracowała jako pielęgniarka, felczer, ogrodnik, rolnik i inżynier. Po odbyciu wyroku otrzymała nakaz dożywotniego osiedlenia (*wiecznoje posielenije*) w kołchozie we wsi Budionowka. Stamtąd właśnie nawiązała kontakt z rodziną i tam Elzenberg przysłał jej *Alchemię słowa* Parandowskiego, by „powróciła” do języka polskiego.

Lata więzienia, łagrów i zsyłki opisała w wydanej (najpierw pod pseudonimem Wiktorii Kraśniewskiej) książce *Po wyzwoleniu...* (1944–1956). Do kraju wróciła w 1955 r. Zainteresowanie filozofią nie minęło. Jak stwierdziła zresztą w jednym ze swoich wywiadów: „do czego było wracać, jak nie do filozofii?”. Po ukończonych w Warszawie studiach rozpoczęła pracę w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN, zrazu jako bibliograf. W 1961 obroniła doktorat, w sześć lat później napisała habilitację. W 1975 r. otrzymała tytuł profesora. 3 maja 1995 r. została odznaczona Orderem Orła Białego.

Od lat zajmują ją metafizyka, zagadnienia podmiotu, racjonalności, historia idei, filozofia francuska, aksjologia i etyka. Bardzo dużo publikuje. Wiele wczesnych książek poświęciła pozytywizmowi oraz filozofii francuskiej. Są to m.in. *Narodziny pozytywizmu polskiego 1831–1864* (1964), *Comte* (1966), *Kłopoty intelektu. Między Comtem a Bergsonem* (1975), *Czas i trwanie. Studia nad Bergsonem* (1982), *Przeszłość i interpretacje* (1987), *Granice historyczności* (1989). W 1987 r. wydała zbiór „esejów metafizycznych” zatytułowany *Tożsamość i różnica*. W przygotowaniu (w Wydawnictwie Naukowym PWN) znajduje się zbiór artykułów *O filozofię bać się nie musimy*, poświęconych zagadnieniom, które zawsze interesowały prof. Skargę: kulturze, polityce, historii, etyce czy wreszcie przyjaciółom. Jest również inicjatorem i redaktorem naukowym przedsięwzięcia na miarę końca wieku, a mianowicie *Przewodnika po literaturze filozoficznej XX wieku*, wydanego przez Wydawnictwo Naukowe PWN. Częstokroć zabiera głos w ważnych sprawach moralnych. Stąd jej częste publikacje w „Znaku” czy „Tygodniku Powszechnym”. W 1992 r. była jednym z inicjatorów wznowienia „Przeglądu Filozoficznego”. Od 1993 r. jest redaktorem naczelnym pisma „Etyka”.

